

I

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

**ΑΠΟΦΑΣΗ αριθ. 1600/2002/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 22ας Ιουλίου 2002**

για τη θέσπιση του έκτου κοινοτικού προγράμματος δράσης για το περιβάλλον

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως
το άρθρο 175 παράγραφος 3,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽²⁾,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽³⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της
συνθήκης ⁽⁴⁾, έχοντας υπόψη το κοινό σχέδιο που ενέκρινε η επι-
τροπή συνδιαλλαγής την 1η Μαΐου 2002,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ένα καθαρό και υγιές περιβάλλον είναι βασικό για την
ευζωία και την ευημερία της κοινωνίας, η συνεχιζόμενη όμως
μεγέθυνση σε παγκόσμιο επίπεδο θα οδηγήσει σε συνεχείς
πιέσεις στο περιβάλλον.
- (2) Το πέμπτο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον
με στόχο την αειφορία έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2000,
έχοντας προσφέρει ορισμένες σημαντικές βελτιώσεις.
- (3) Απαιτείται συνεχής προσπάθεια προκειμένου να επιτευχθούν
οι περιβαλλοντικοί γενικοί και επί μέρους στόχοι τους
οποίους έχει ήδη καθορίσει η Κοινότητα και χρειάζεται ένα
έκτο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον (το
«πρόγραμμα») το οποίο ορίζεται στην παρούσα απόφαση.
- (4) Ορισμένα σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα παραμένουν,
ενώ αναφύονται νέα που απαιτούν περαιτέρω δράση.

- (5) Απαιτείται μεγαλύτερη εστίαση στην πρόληψη και την εφαρ-
μογή της αρχής της προφύλαξης κατά την ανάπτυξη μιας
προσέγγισης για την προστασία της υγείας του ανθρώπου
και του περιβάλλοντος.
- (6) Η συνετή χρήση των φυσικών πόρων και η προστασία του
παγκόσμιου οικοσυστήματος παράλληλα με την οικονομική
ευημερία και μια ισόρροπη κοινωνική ανάπτυξη αποτελούν
προϋπόθεση για αειφόρο ανάπτυξη.
- (7) Το πρόγραμμα στοχεύει σε ένα υψηλό επίπεδο προστασίας
του περιβάλλοντος και της υγείας του ανθρώπου και στη
γενική βελτίωση στο περιβάλλον και την ποιότητα ζωής.
Υποδεικνύει προτεραιότητες όσον αφορά την περιβαλλοντική
διάσταση της στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη και θα
πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν προωθούνται δράσεις στα
πλαίσια αυτής της στρατηγικής.
- (8) Το πρόγραμμα έχει σκοπό να επιτύχει την αποσύνδεση των
περιβαλλοντικών πιέσεων από την οικονομική μεγέθυνση ενώ
είναι συνεπές με την αρχή της επικουρικότητας και σέβεται
τις διαφορές των συνθηκών μεταξύ των διάφορων περιοχών
της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (9) Στο πρόγραμμα καθορίζονται περιβαλλοντικές προτεραιότη-
τες για μια ανταπόκριση της Κοινότητας, και το βάρος του
επικεντρώνεται ιδιαίτερα, στις κλιματικές μεταβολές, τη
φύση και τη βιολογική ποικιλότητα, το περιβάλλον και την
υγεία και την ποιότητα ζωής, και τους φυσικούς πόρους και
τα απόβλητα.
- (10) Για κάθε έναν από αυτούς τους τομείς αναφέρονται γενικοί
και επιμέρους στόχοι και προσδιορίζεται ένας αριθμός
δράσεων με σκοπό την επίτευξη των στόχων. Αυτοί οι στόχοι
συνίστανται σε επίπεδα επιδόσεων ή σε συγκεκριμένα επι-
τεύγματα.
- (11) Οι γενικοί στόχοι, προτεραιότητες και δράσεις του προγράμ-
ματος θα πρέπει να συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη των
υποψηφίων προς ένταξη χωρών και να επιδιώκουν την προ-
στασία της φυσικής κληρονομιάς τους.
- (12) Η νομοθεσία παραμένει κεντρικό εργαλείο για την αντιμετώ-
πιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων και η πλήρης και
ορδή εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας αποτελεί προ-
τεραιότητα· θα πρέπει επίσης να εξετασθούν και άλλες λύσεις
για την επίτευξη των στόχων προστασίας του περιβάλλοντος.

⁽¹⁾ ΕΕ C 154 Ε, της 29.5.2001, σ. 218.

⁽²⁾ ΕΕ C 221 της 7.8.2001, σ. 80.

⁽³⁾ ΕΕ C 357 της 14.12.2001, σ. 44.

⁽⁴⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 31ης Μαΐου 2001 (ΕΕ C 47
Ε της 21.2.2002, σ. 113), κοινή θέση του Συμβουλίου της 27ης
Σεπτεμβρίου 2001 (ΕΕ C 4 της 7.1.2002, σ. 52) και απόφαση του
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Ιανουαρίου 2002 (δεν έχει ακόμη
δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινο-
βουλίου της 30ής Μαΐου 2002 και απόφαση του Συμβουλίου της 11ης
Ιουνίου 2002.

- (13) Το πρόγραμμα θα πρέπει να προωθή τη διαδικασία ένταξης των περιβαλλοντικών απαιτήσεων σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και δραστηριότητες, σύμφωνα με το άρθρο 6 της συνθήκης, προκειμένου να μειωθούν οι διάφορες πιέσεις επί του περιβάλλοντος από διάφορες πηγές.
- (14) Μια στρατηγική ολοκληρωμένη προσέγγιση, στην οποία θα ενσωματώνονται νέοι τρόποι συνεργασίας με την αγορά, όπου θα εμπλέκονται οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και άλλοι ενδιαφερόμενοι, είναι αναγκαία προκειμένου να επέλθουν οι αναγκαίες αλλαγές τόσο στην παραγωγή όσο και σε δημόσια και ιδιωτικά καταναλωτικά πρότυπα που επηρεάζουν αρνητικά την κατάσταση και τις τάσεις στο περιβάλλον. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να ενθαρρύνει την αειφόρο χρησιμοποίηση και διαχείριση γης και θάλασσας.
- (15) Η πρόβλεψη για την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον καθώς και στη δικαιοσύνη και για τη συμμετοχή του κοινού στη χάραξη πολιτικής θα έχει μεγάλη σημασία για την επιτυχία του προγράμματος.
- (16) Στις θεματικές στρατηγικές εξετάζεται το φάσμα των επιλογών και μέσων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση μιας σειράς πολύπλοκων θεμάτων τα οποία προϋποθέτουν μια ευρεία και πολυδιάστατη προσέγγιση και προτείνονται οι αναγκαίες δράσεις, με συμμετοχή, όπου ενδείκνυται, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- (17) Υπάρχει γενική επιστημονική συμφωνία ότι η δραστηριότητα του ανθρώπου προκαλεί αύξηση των συγκεντρώσεων των αερίων θερμοκηπίου, οδηγώντας σε υψηλότερες θερμοκρασίες στον πλανήτη και κλιματικές διαταραχές.
- (18) Οι επιπτώσεις των κλιματικών μεταβολών στην ανθρώπινη κοινωνία και τη φύση είναι σοβαρές και απαιτείται ο μετριασμός τους. Τα μέτρα για τη μείωση των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς μείωση στα επίπεδα μεγέθυνσης και ευημερίας.
- (19) Ανεξάρτητα από την επιτυχία της άμβλυνσης των επιπτώσεων, η κοινωνία χρειάζεται να προσαρμοστεί και να προετοιμαστεί για τα επακόλουθα των κλιματικών μεταβολών.
- (20) Η ύπαρξη υγιών και ισόρροπων φυσικών συστημάτων για τη στήριξη της ζωής στον πλανήτη είναι ουσιώδους σημασίας.
- (21) Από τη δραστηριότητα του ανθρώπου προκύπτουν σημαντικές πιέσεις επί της φύσεως και της βιολογικής ποικιλότητας. Απαιτείται η ανάληψη δράσης για την αντιστάθμιση των πιέσεων οι οποίες προκαλούνται κυρίως από τη ρύπανση, την εισαγωγή μη αυτοχθόνων ειδών, τους ενδεχόμενους κινδύνους της ελευθέρωσης γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών, και τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η εκμετάλλευση γης και θάλασσας.
- (22) Το έδαφος αποτελεί ένα πεπερασμένο πόρο που βρίσκεται υπό περιβαλλοντική πίεση.
- (23) Παρά την αναβάθμιση των περιβαλλοντικών προτύπων, υφίσταται αυξημένη πιθανότητα να υπάρχει μια σύνδεση μεταξύ της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ορισμένων ασθενειών του ανθρώπου. Συνεπώς, θα πρέπει να αντιμετωπισθούν οι κίνδυνοι που προέρχονται, λόγου χάριν, από τις εκπομπές και τις επικίνδυνες χημικές ουσίες, τα φυτοφάρμακα και το θόρυβο.
- (24) Απαιτείται περισσότερη γνώση για τις δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη χρήση χημικών ουσιών και την ευθύνη για τη δημιουργία γνώσεων θα πρέπει να φέρουν οι παραγωγοί, οι εισαγωγείς και οι επόμενοι χρήστες.
- (25) Οι χημικές ουσίες που είναι επικίνδυνες θα πρέπει να αντικατασταθούν από ασφαλέστερες χημικές ουσίες ή ασφαλέστερες εναλλακτικές τεχνολογίες μη συνεπαγόμενες τη χρήση χημικών ουσιών, με στόχο τη μείωση των κινδύνων για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.
- (26) Τα φυτοφάρμακα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με βιώσιμο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιούνται οι αρνητικές επιπτώσεις για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον.
- (27) Το αστικό περιβάλλον αποτελεί το χώρο όπου ζει το 70 % του πληθυσμού και χρειάζονται συντονισμένες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι το περιβάλλον και η ποιότητα ζωής θα βελτιωθούν στα αστικά κέντρα.
- (28) Ο πλανήτης έχει περιορισμένη ικανότητα αντιμετώπισης της αυξημένης ζήτησης πόρων και απορρόφησης των εκπομπών και των αποβλήτων τα οποία προκύπτουν από τη χρήση τους, και υπάρχουν ενδείξεις ότι η σημερινή ζήτηση μπορεί να υπερβεί το κατώφλι κορεσμού του περιβάλλοντος σε πολλές περιπτώσεις.
- (29) Οι ποσότητες των αποβλήτων στην Κοινότητα εξακολουθούν να αυξάνονται, ενώ ένα σημαντικό μέρος τους είναι επικίνδυνο, οδηγώντας σε απώλεια πόρων και σε αύξηση των κινδύνων ρύπανσης.
- (30) Η οικονομική παγκοσμιοποίηση αυξάνει την ανάγκη για περιβαλλοντική δράση σε διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής μεταφορών, απαιτώντας μια νέα ανταπόκριση από την Κοινότητα που να συνδέεται με τις πολιτικές για το εμπόριο, την ανάπτυξη και τις εξωτερικές υποθέσεις και η οποία θα επιτρέψει τη συνέχιση της αειφόρου ανάπτυξης σε άλλες χώρες. Η χρηστή διακυβέρνηση θα πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη του σκοπού αυτού.
- (31) Το εμπόριο, οι διεθνείς ροές επενδύσεων και οι εξαγωγικές πιστώσεις θα πρέπει να συνεισφέρουν θετικότερα στην επίδωξη της περιβαλλοντικής προστασίας και της αειφόρου ανάπτυξης.
- (32) Η χάραξη της περιβαλλοντικής πολιτικής, με δεδομένη την πολυπλοκότητα των θεμάτων, πρέπει να βασίζεται στις καλύτερες διαθέσιμες επιστημονικές και οικονομικές εκτιμήσεις, και στη γνώση της κατάστασης και των τάσεων του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 174 της συνθήκης.
- (33) Οι πληροφορίες προς τους φορείς χάραξης πολιτικής, τους ενδιαφερομένους κύκλους και το ευρύ κοινό πρέπει να είναι σχετικές προς το αντικείμενο, διαφανείς, ενημερωμένες και εύληπτες.
- (34) Η πρόοδος για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων πρέπει να μετράται και να αξιολογείται.

- (35) Στο μέσο της διάρκειας του προγράμματος θα πρέπει να γίνει μια ανασκόπηση της σημειωθείσας προόδου και μια εκτίμηση της ενδεχόμενης ανάγκης αναπροσανατολισμού, βασισμένη σε μια αξιολόγηση της κατάστασης του περιβάλλοντος, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που θα παρέχονται τακτικά από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΝ:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής του προγράμματος

1. Με την παρούσα απόφαση, θεσπίζεται κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, εφεξής καλούμενο «το πρόγραμμα», το οποίο εξετάζει τους βασικούς περιβαλλοντικούς στόχους και προτεραιότητες με βάση μια αξιολόγηση της κατάστασης του περιβάλλοντος και των κυρίαρχων τάσεων, συμπεριλαμβανομένων των αναφαινόμενων ζητημάτων για τα οποία η Κοινότητα πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο. Το πρόγραμμα θα πρέπει να προάγει την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και να συμβάλλει στην επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης σε ολόκληρη τη σημερινή και τη μελλοντική διευρυμένη Κοινότητα. Επίσης, το πρόγραμμα προβλέπει συνεχή προσπάθεια για την επίτευξη των γενικών και επί μέρους περιβαλλοντικών στόχων που έχουν ήδη καθοριστεί από την Κοινότητα.

2. Το πρόγραμμα θέτει τους κύριους γενικούς περιβαλλοντικούς στόχους. Όπου είναι σκόπιμο, καθορίζει επί μέρους στόχους και χρονοδιαγράμματα. Οι γενικοί και επί μέρους στόχοι θα πρέπει να επιτευχθούν πριν από τη λήξη του προγράμματος, εκτός εάν ορίζεται άλλως.

3. Το πρόγραμμα καλύπτει μια δεκαετία από τις 22 Ιουλίου 2002. Οι κατάλληλες πρωτοβουλίες στους διάφορους τομείς πολιτικής προς επίτευξη των γενικών στόχων συνίστανται σε φάσμα μέτρων, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών πράξεων και των στρατηγικών προσεγγίσεων που περιγράφονται στο άρθρο 3. Οι πρωτοβουλίες αυτές θα πρέπει να υποβληθούν βαθμιαία και το αργότερο τέσσερα έτη μετά την έκδοση της παρούσας απόφασης.

4. Οι στόχοι ανταποκρίνονται στις βασικές περιβαλλοντικές προτεραιότητες που πρέπει να αντιμετωπίσει η Κοινότητα στους εξής τομείς:

- κλιματικές αλλαγές,
- φύση και βιοποικιλότητα,
- περιβάλλον, υγεία και ποιότητα ζωής,
- φυσικοί πόροι και απόβλητα.

Άρθρο 2

Αρχές και γενικοί σκοποί

1. Το πρόγραμμα συνιστά το πλαίσιο της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας κατά τη διάρκειά του, με σκοπό να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επικουρικότητας και την ποικιλομορφία της κατάστασης σε διάφορες περιοχές της Κοινότητας, και να αποσυνδεθούν οι περιβαλλοντικές

πιέσεις από την οικονομική μεγέθυνση. Το πρόγραμμα βασίζεται ιδίως στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», στην αρχή της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, καθώς και στην αρχή της αντιμετώπισης της ρύπανσης στην πηγή.

Το πρόγραμμα αποτελεί μια βάση για την περιβαλλοντική διάσταση στην ευρωπαϊκή στρατηγική αειφόρου ανάπτυξης και συμβάλλει στην ενσωμάτωση της μέριμνας για το περιβάλλον σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές, μεταξύ άλλων καθορίζοντας περιβαλλοντικές προτεραιότητες για τη στρατηγική αυτή.

2. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στα εξής:

— στην προβολή των κλιματικών αλλαγών ως της σημαντικότερης πρόκλησης της επόμενης δεκαετίας και πέραν αυτής και στην επιδίωξη του μακροπρόθεσμου στόχου σταθεροποίησης των συγκεντρώσεων των αερίων θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα σε επίπεδο το οποίο προλαμβάνει την επικίνδυνη ανθρωπογενή παρέμβαση στο κλιματικό σύστημα. Κατά συνέπεια, γνώμονα του προγράμματος θα αποτελέσει ο μακροπρόθεσμος στόχος για μέγιστη συνολική αύξηση της θερμοκρασίας κατά 2 °C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και συγκέντρωση CO₂ κάτω των 550 ppm. Πιο μακροπρόθεσμα, είναι δυνατό να απαιτηθεί η συνολική μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 70 % σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, σύμφωνα με όσα προσδιορίστηκαν στη διακυβερνητική ομάδα για τις κλιματικές αλλαγές (IPCC),

— στην προστασία, τη διατήρηση, την αποκατάσταση και την ανάπτυξη της λειτουργίας των φυσικών συστημάτων, των φυσικών οικοτόπων, της άγριας πανίδας και χλωρίδας ώστε να ανασταλούν η ερημοποίηση και η απώλεια βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της ποικιλοπληθούς των γενετικών πόρων, τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και παγκοσμίως,

— στη συμβολή σε υψηλό επίπεδο ποιότητας ζωής και κοινωνικής ευημερίας των πολιτών, παρέχοντας ένα περιβάλλον στο οποίο το επίπεδο ρύπανσης δεν θίγει την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον και ενθαρρύνοντας την αειφόρο αστική ανάπτυξη,

— στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πόρων και της διαχείρισης των πόρων και των αποβλήτων για να επιτευχθούν περισσότερο βιώσιμες μορφές παραγωγής και κατανάλωσης, αποσυνδέοντας τη χρήση των πόρων και την παραγωγή αποβλήτων από το ρυθμό της οικονομικής μεγέθυνσης και αποσκοπώντας στο να εξασφαλισθεί ότι η κατανάλωση ανανεώσιμων και μη ανανεώσιμων πόρων δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα του περιβάλλοντος.

3. Το πρόγραμμα εξασφαλίζει ότι οι περιβαλλοντικοί γενικοί στόχοι, οι οποίοι θα πρέπει να επικεντρώνονται στα επιτευκτέα περιβαλλοντικά αποτελέσματα, επιτυγχάνονται με τα αποτελεσματικότερα και καταλληλότερα διαθέσιμα μέσα, βάσει των αρχών της παραγράφου 1 και των στρατηγικών προσεγγίσεων του άρθρου 3. Πρέπει να διασφαλιστεί πλήρως ότι η χάραξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας γίνεται κατά ολοκληρωμένο τρόπο και ότι εξετάζονται πλήρως όλες οι διαθέσιμες επιλογές και μέσα, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές και τοπικές διαφορές, καθώς και τις οικολογικές ευαίσθητες περιοχές, με έμφαση στα εξής:

— ανάπτυξη ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών για την αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών και των τοπικών αρχών,

- εκτεταμένος διάλογος με τους ενδιαφερομένους κύκλους, μεγαλύτερη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και δημόσια συμμετοχή,
- ανάλυση κόστους ωφελείας, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να εσωτερικεύεται το περιβαλλοντικό κόστος,
- βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα και περαιτέρω βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων μέσω της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης,
- δεδομένα και πληροφορίες για την κατάσταση και τις τάσεις του περιβάλλοντος.

4. Το πρόγραμμα προάγει την πλήρη ενσωμάτωση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και δράσεις θεσπίζοντας περιβαλλοντικούς γενικούς στόχους και, κατά περίπτωση, επί μέρους στόχους και χρονοδιαγράμματα για τους σχετικούς τομείς πολιτικής.

Επιπλέον, τα μέτρα που προτείνονται και θεσπίζονται υπέρ του περιβάλλοντος θα πρέπει να συνάδουν προς τους γενικούς στόχους των οικονομικών και κοινωνικών πτυχών της αειφόρου ανάπτυξης και αντιστρόφως.

5. Το πρόγραμμα προάγει την υιοθέτηση πολιτικών και προσεγγίσεων που συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη στις χώρες που είναι υποψήφιες για προσχώρηση («υποψήφιες χώρες»), με βάση τη μεταφορά του κεκτημένου στο εσωτερικό τους δίκαιο και την εφαρμογή του. Η διαδικασία διεύρυνσης θα πρέπει να διατηρεί και να προστατεύει τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των υποψηφίων χωρών, όπως ο πλούτος της βιοποικιλότητας, και θα πρέπει να διατηρεί και να ενισχύει τις τάσεις βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης και χρήσης γης καθώς και τις περιβαλλοντικά σωστές δομές μεταφορών μέσω:

- της ενσωμάτωσης των απαιτήσεων προστασίας του περιβάλλοντος στα κοινοτικά προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την ανάπτυξη της υποδομής,
 - της προαγωγής της μεταφοράς «καθαρών» τεχνολογιών στις υποψήφιες χώρες,
 - εκτεταμένου διαλόγου και ανταλλαγής εμπειριών με τις εθνικές και τοπικές κυβερνήσεις των υποψηφίων χωρών για την αειφόρο ανάπτυξη και διαφύλαξη των ιδιαίτερων περιβαλλοντικών τους χαρακτηριστικών,
 - της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών, περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και επιχειρήσεις των υποψηφίων χωρών για να προαχθεί η ευαισθητοποίηση και η συμμετοχή του κοινού,
 - την ενθάρρυνση των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών και του ιδιωτικού τομέα προκειμένου να στηρίξουν την εφαρμογή του κεκτημένου στις υποψήφιες χώρες και τη συμμόρφωσή τους προς αυτό και να δώσουν τη δέουσα προσοχή στην ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών στις δραστηριότητες του οικονομικού τομέα.
6. Το πρόγραμμα προάγει:
- τον θετικό και εποικοδομητικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ηγετικού εταίρου στην προστασία του παγκόσμιου περιβάλλοντος και στην επιδίωξη αειφόρου ανάπτυξης,
 - την ανάπτυξη παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη,

- την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών και στόχων σε όλες τις πτυχές των εξωτερικών σχέσεων της Κοινότητας.

Άρθρο 3

Στρατηγικές προσεγγίσεις για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων

Οι σκοποί και στόχοι του προγράμματος επιδιώκονται, μεταξύ άλλων, με τα ακόλουθα μέσα:

1. Εκπόνηση νέας κοινοτικής νομοθεσίας και τροποποίηση της υφισταμένης κατά περίπτωση.
2. Προώθηση αποτελεσματικότερης εφαρμογής και επιβολής της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη του δικαιώματος της Επιτροπής να κινεί διαδικασίες για παράβαση. Γι' αυτό απαιτείται:
 - να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την καλύτερη τήρηση των κοινοτικών κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση παραβάσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας,
 - να προωθηθεί η θέσπιση βελτιωμένων κανόνων για τη χορήγηση αδειών, την επιθεώρηση, την παρακολούθηση και την επιβολή από τα κράτη μέλη,
 - συστηματικότερη επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στα κράτη μέλη,
 - βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών για τις βέλτιστες πρακτικές εφαρμογής, μεταξύ άλλων μέσω του Ευρωπαϊκού δικτύου για την εφαρμογή και την επιβολή του δικαίου του περιβάλλοντος (δίκτυο IMPEL) στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.
3. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ενσωμάτωση των απαιτήσεων της προστασίας του περιβάλλοντος στην προετοιμασία, τον καθορισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δραστηριοτήτων στους διαφόρους τομείς πολιτικής. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες σε διαφόρους τομείς, μεταξύ άλλων εξέταση των συγκεκριμένων περιβαλλοντικών γενικών και επί μέρους στόχων, χρονοδιαγραμμάτων και δεικτών τους. Γι' αυτό απαιτείται:
 - να διασφαλισθεί ότι οι στρατηγικές ενσωμάτωσης που καταρτίζονται από το Συμβούλιο για τους διαφόρους τομείς πολιτικής υλοποιούνται και συμβάλλουν στην επίτευξη των περιβαλλοντικών σκοπών και γενικών στόχων του προγράμματος,
 - να εξετάζεται, πριν από τη θέσπισή τους, εάν τα μέτρα στον οικονομικό και τον κοινωνικό τομέα συμβάλλουν και συνάδουν προς τους γενικούς και επί μέρους στόχους και το χρονοδιάγραμμα του προγράμματος,
 - να θεσπισθούν οι κατάλληλοι τακτικοί εσωτερικοί μηχανισμοί στα κοινοτικά όργανα, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη την ανάγκη προώθησης της διαφάνειας και της πρόσβασης στις πληροφορίες, ώστε να εξασφαλισθεί ότι τα περιβαλλοντικά θέματα αντικατοπτρίζονται πλήρως στις πρωτοβουλίες πολιτικής της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών αποφάσεων και των νομοθετικών προτάσεων,

- να παρακολουθείται τακτικά, μέσω κατάλληλων δεικτών, εκπονουμένων, στο μέτρο του δυνατού, βάσει κοινής μεθοδολογίας για κάθε τομέα, η διαδικασία της τομεακής ενσωμάτωσης και να υποβάλλονται σχετικές εκθέσεις,
 - να ενσωματωθούν περαιτέρω τα περιβαλλοντικά κριτήρια στα κοινοτικά χρηματοδοτικά προγράμματα, με την επιφύλαξη των υφιστάμενων προγραμμάτων,
 - να γίνεται πλήρης και ουσιαστική χρήση και εφαρμογή της αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της στρατηγικής περιβαλλοντικής αξιολόγησης,
 - οι στόχοι του προγράμματος θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις μελλοντικές αναθεωρήσεις των χρηματοδοτικών μέσων της Κοινότητας, όσον αφορά τις χρηματοδοτικές προοπτικές.
4. Προώθηση αιφώρων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης μέσω ουσιαστικής εφαρμογής των αρχών που εκτίθενται στο άρθρο 2, με στόχο την εσωτερική τόσο των αρνητικών όσο και των θετικών επιπτώσεων στο περιβάλλον μέσω της χρησιμοποίησης συνδυασμού εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βασίζονται στην αγορά και των οικονομικών εργαλείων και άλλων εργασιών. Γι' αυτό απαιτείται, μεταξύ άλλων:
- να ενθαρρυνθούν οι μεταρρυθμίσεις των επιδοτήσεων που έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και δεν συμβιβάζονται προς την αιφώρο ανάπτυξη, επιδιώκοντας μεταξύ άλλων να καταρτισθεί, μέχρι να συνταχθεί η ενδιάμεση έκθεση, κατάλογος κριτηρίων που επιτρέπει την καταγραφή των εν λόγω επιδοτήσεων με στόχο τη σταδιακή εξάλειψή τους,
 - να αναλυθεί η περιβαλλοντική αποτελεσματικότητα των διαπραγματεύσιμων περιβαλλοντικών αδειών ως γενικού μέσου καθώς και των ανταλλαγών εκπομπών με στόχο την προώθηση και υλοποίηση της χρήσης τους, όταν είναι εφικτό,
 - να προαχθεί και να ενθαρρυνθεί η χρήση φορολογικών μέτρων, όπως οι περιβαλλοντικοί φόροι και κίνητρα, στο σχετικό εθνικό επίπεδο, ή σε κοινοτικό επίπεδο,
 - να προαχθεί η ενσωμάτωση απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας στις δραστηριότητες τυποποίησης.
5. Βελτίωση της συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων με επιχειρήσεις και τους φορείς εκπροσώπησής τους με τη συμμετοχή, κατά περίπτωση, των κοινωνικών εταίρων, των καταναλωτών και των οργανώσεών τους, προκειμένου να βελτιωθούν οι περιβαλλοντικές επιδόσεις των επιχειρήσεων και να επιτευχθούν μορφές αιφώρου παραγωγής. Γι' αυτό απαιτείται:
- μια ολοκληρωμένη πολιτική προσέγγισης προϊόντων σε ολόκληρο το Πρόγραμμα που να ενθαρρύνει το συνυπολογισμό των περιβαλλοντικών απαιτήσεων καθ' όλον τον κύκλο ζωής των προϊόντων, και την ευρύτερη εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών διαδικασιών και προϊόντων,
 - να ενθαρρυνθεί η ευρύτερη εφαρμογή των κοινοτικών συστημάτων οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS) ⁽¹⁾ και να αναπτυχθούν πρωτοβουλίες προκειμένου να παρακινηθούν οι επιχειρήσεις να δημοσιεύουν σοβαρές και ελεγμένες από ανεξάρτητους φορείς εκθέσεις για τις επιδόσεις τους σε θέματα περιβάλλοντος ή αιφώρου ανάπτυξης,
 - να θεσπιστεί πρόγραμμα παροχής ενισχύσεων προσαρμογής, με ειδική βοήθεια για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις,
 - να προαχθεί η εισαγωγή συστημάτων χορήγησης επάθλων στις επιχειρήσεις για τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις,
 - να προαχθεί η καινοτομία στον τομέα των προϊόντων, ώστε η αγορά να γίνει οικολογικότερη, μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης διάδοσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος LIFE ⁽²⁾,
 - να ενθαρρυνθούν οι εθελοντικές δεσμεύσεις ή συμφωνίες για την επίτευξη σαφών περιβαλλοντικών στόχων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού διαδικασιών για τις παραβάσεις.
6. Να εξασφαλιστεί καλύτερη ενημέρωση του καταναλωτή, των επιχειρήσεων και των δημόσιων φορέων ως αγοραστών όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των διαδικασιών και των προϊόντων, προκειμένου να επιτευχθούν μορφές αιφώρου κατανάλωσης. Γι' αυτό απαιτείται:
- να ενθαρρυνθεί η εφαρμογή των οικολογικών σημάνσεων και άλλων μορφών περιβαλλοντικής πληροφόρησης και επίστημανσης που επιτρέπουν στους καταναλωτές να συγκρίνουν τις περιβαλλοντικές επιδόσεις προϊόντων του ίδιου τύπου,
 - να ενθαρρυνθεί η χρήση αξιόπιστων, αυταπόδεικτων περιβαλλοντικών ισχυρισμών και η παρεμπόδιση των παραπλανητικών ισχυρισμών,
 - να προαχθεί μια φιλοπεριβαλλοντική πολιτική κρατικών προμηθειών η οποία να επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και, ενδεχομένως, να ενσωματώνονται, στις διαδικασίες προμηθειών, τα ζητήματα περιβαλλοντικού κύκλου ζωής, συμπεριλαμβανομένης της φάσης παραγωγής, με ταυτόχρονη τήρηση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού και της εσωτερικής αγοράς, με κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές και με αφετηρία την επανεξέταση της οικολογικότητας της πολιτικής προμηθειών των κοινοτικών οργάνων.
7. Να υποστηριχθεί η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στο χρηματοοικονομικό τομέα. Γι' αυτό απαιτείται:
- να εξεταστεί η δυνατότητα εθελοντικής πρωτοβουλίας από κοινού με το χρηματοοικονομικό τομέα, η οποία να καλύπτει τις κατευθυντήριες γραμμές για την ενσωμάτωση δεδομένων περιβαλλοντικού κόστους στις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις των επιχειρήσεων, και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών πολιτικής μεταξύ κρατών μελών,

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαρτίου 2001 για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS). (ΕΕ L 114 της 24.4.2001, σ. 1).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1655/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουλίου 2000 σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσον για το περιβάλλον (LIFE) (ΕΕ L 192 της 28.7.2000, σ. 1).

- να κληθεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να ενισχύσει την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών γενικών στόχων και πτυχών στις δανειοδοτικές δραστηριότητες, ιδίως προκειμένου να υποστηριχθεί η αειφόρος ανάπτυξη στις υποψήφιες χώρες,
 - να προαχθεί η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών γενικών στόχων και πτυχών στις δραστηριότητες άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης.
8. Για να δημιουργηθεί κοινοτικό καθεστώς ευθύνης πρέπει μεταξύ άλλων:
- να θεσπιστεί νομοθεσία περί περιβαλλοντικής ευθύνης.
9. Για να βελτιωθεί η συνεργασία και η εταιρική σχέση με τις ομάδες καταναλωτών και τις ΜΚΟ και για να προαχθεί η καλύτερη κατανόηση των περιβαλλοντικών θεμάτων από τους ευρωπαίους πολίτες και η συμμετοχή τους σ' αυτά, απαιτείται:
- να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στην πληροφόρηση, τη συμμετοχή και τη δικαιοσύνη μέσω της ταχείας επικύρωσης της σύμβασης του Aarhus ⁽¹⁾ από μέρους της Κοινότητας και των κρατών μελών,
 - να υποστηριχθεί η παροχή, στους πολίτες, προσιτών πληροφοριών για την κατάσταση και τις τάσεις του περιβάλλοντος σε σχέση με τις τάσεις της κοινωνίας, της οικονομία και της υγείας,
 - να βελτιωθεί γενικά η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση,
 - να εκπονηθούν γενικοί κανόνες και αρχές καλής περιβαλλοντικής διαχείρισης σε διαλογικές διαδικασίες.
10. Να ενθαρρυνθεί και να προαχθεί αποτελεσματική και αειφόρος χρήση και διαχείριση της γης και της θάλασσας που να λαμβάνουν υπόψη τους τα περιβαλλοντικά μελήματα. Γι' αυτό απαιτείται, τηρουμένης πλήρως της αρχής της επικουρικότητας:
- να προαχθούν οι βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τον αειφόρο χωροταξικό σχεδιασμό, που θα λαμβάνουν υπόψη τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες με ιδιαίτερη έμφαση στο πρόγραμμα ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών,
 - να προαχθούν οι βέλτιστες πρακτικές και τα δίκτυα υποστήριξης που ευνοούν την ανταλλαγή εμπειριών για την αειφόρο ανάπτυξη, μεταξύ άλλων στις αστικές περιοχές, στη θάλασσα, τις ακτές, τις ορεινές περιοχές, τους υγρότοπους και άλλες ευαίσθητες περιοχές,
 - να ενισχυθεί η χρήση, να αυξηθούν οι πόροι και να διευρυνθεί το πεδίο των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων της κοινής γεωργικής πολιτικής,
 - να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να εξετάσουν τη δυνατότητα περιφερειακού προγραμματισμού ως μέσου βελτίωσης της περιβαλλοντικής προστασίας του πολίτη και να προάγουν την ανταλλαγή εμπειριών για την αειφόρο περιφερειακή ανάπτυξη, ιδίως στις αστικές και τις πυκνοκατοικημένες περιοχές.

Άρθρο 4

Θεματικές στρατηγικές

1. Οι δράσεις των άρθρων 5 έως 8 περιλαμβάνουν την ανάπτυξη θεματικών στρατηγικών και την αξιολόγηση υφιστάμενων στρατηγικών για περιβαλλοντικά προβλήματα προτεραιότητας που απαιτούν ευρεία προσέγγιση. Οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν προσδιορισμό των προτάσεων που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος, καθώς και των διαδικασιών υιοθέτησής τους. Οι στρατηγικές αυτές υποβάλλονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο και λαμβάνουν, εφόσον απαιτείται, τη μορφή απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που θα εγκριθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 251 της συνθήκης. Με την επιφύλαξη της νομικής βάσης της πρότασης, οι νομοθετικές προτάσεις που απορρέουν από τις στρατηγικές αυτές εγκρίνονται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 251 της συνθήκης.

2. Οι θεματικές στρατηγικές μπορεί να περιλαμβάνουν προσεγγίσεις μεταξύ αυτών που παρατίθενται στο άρθρο 3 και το άρθρο 9 και σχετικούς ποιοτικούς και ποσοτικούς περιβαλλοντικούς επί μέρους στόχους και χρονοδιαγράμματα με βάση τους οποίους τα προβλεπόμενα μέτρα θα μπορούν να μετρώνται και να αξιολογούνται.

3. Οι θεματικές στρατηγικές θα πρέπει να αναπτυχθούν και να εφαρμοσθούν σε στενή συνεννόηση με τα σχετικά μέρη, όπως τις ΜΚΟ, τη βιομηχανία, άλλους κοινωνικούς εταίρους και τις κρατικές αρχές, εξασφαλίζοντας ανάλογα με την περίπτωση και την ανάλογη διαβούλευση με τις υποψήφιες χώρες κατά τη διαδικασία αυτήν.

4. Οι θεματικές στρατηγικές πρέπει να υποβληθούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το αργότερο τρία έτη μετά την υιοθέτηση του προγράμματος. Η ενδιάμεση έκθεση στην οποία η Επιτροπή αξιολογεί την πρόοδο που σημείωσε η εφαρμογή του προγράμματος, θα περιλαμβάνει επανεξέταση των θεματικών στρατηγικών.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει ετησίως έκθεση προόδου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, σχετικά με την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών.

Άρθρο 5

Γενικοί στόχοι και τομείς προτεραιότητας για δράση στην αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος

1. Οι σκοποί του άρθρου 2 θα πρέπει να επιδιώκονται με τους ακόλουθους γενικούς στόχους:

- να επικυρωθεί και να τεθεί σε ισχύ μέχρι το 2002 το πρωτόκολλο του Κυότο, της Σύμβασης-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές αλλαγές και να εκπληρωθεί η σχετική δέσμευση για μείωση των εκπομπών κατά 8 % έως το 2008-2012 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, για την όλη Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σύμφωνα με τη δέσμευση εκάστου κράτους μέλους, η οποία εκτίθεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 16ης-17ης Ιουνίου 1998,

- να πραγματοποιηθεί ικανή πρόοδος έως το 2005 όσον αφορά την υλοποίηση των δεσμεύσεων δυνάμει του πρωτοκόλλου του Κυότο,

⁽¹⁾ Σύμβαση σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία, τη δημόσια συμμετοχή στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων και πρόσβασης στη δικαιοσύνη και τα περιβαλλοντικά ζητήματα, Aarhus, 25 Ιουνίου 1998.

— να τεθεί η Κοινότητα σε αξιόπιστη θέση ώστε να συνηγορήσει υπέρ μιας διεθνούς συμφωνίας σχετικά με αυστηρότερους στόχους μείωσης για τη δεύτερη περίοδο δεσμεύσεων που προβλέπεται από το πρωτόκολλο του Κυότο. Η συμφωνία αυτή θα πρέπει να αποσκοπεί στη σημαντική μείωση των εκπομπών λαμβάνοντας πλήρως υπόψη μεταξύ άλλων τα πορίσματα της τρίτης έκθεσης αξιολόγησης της διακυβερνητικής επιτροπής για τις κλιματικές αλλαγές και να συνυπολογίσει την ανάγκη για μια παγκόσμια δίκαιη κατανομή των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

2. Οι γενικοί αυτοί στόχοι θα επιδιωχθούν, μεταξύ άλλων, μέσω των ακόλουθων δράσεων προτεραιότητας:

i) Εφαρμογή των διεθνών δεσμεύσεων για το κλίμα, συμπεριλαμβανομένου του πρωτοκόλλου του Κυότο μέσω:

α) εξέτασης των αποτελεσμάτων του ευρωπαϊκού προγράμματος για την αλλαγή του κλίματος και θέσπισης αποτελεσματικών κοινών και συντονισμένων πολιτικών και μέτρων βάσει αυτής, ανάλογα με την περίπτωση, για διάφορους τομείς, προς συμπλήρωση των εθνικών δράσεων των κρατών μελών,

β) επιδίωξης της θέσπισης κοινοτικού πλαισίου για την ανάπτυξη αποτελεσματικού εμπορίου εκπομπών CO₂, με πιθανή επέκταση σε άλλα αέρια θερμοκηπίου,

γ) βελτιωμένης παρακολούθησης των αερίων θερμοκηπίου και της προόδου για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί από τα κράτη μέλη δυνάμει του συμφωνηθέντος εσωτερικού καταμερισμού των υποχρεώσεων.

ii) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στον ενεργειακό τομέα:

α) καταγραφή, το συντομότερο δυνατόν, και επανεξέταση των επιδοτήσεων που εμποδίζουν την αποτελεσματική και αειφόρο χρήση της ενέργειας με σκοπό τη σταδιακή μείωση των επιδοτήσεων,

β) ενθάρρυνση της χρήσης ορυκτών καυσίμων, ανανεώσιμων και χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα, για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας,

γ) ενθάρρυνση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της παροχής κινήτρων, μεταξύ άλλων και τοπικώς, με σκοπό την επίτευξη του ενδεικτικού στόχου του 12 % της συνολικής χρήσης ενέργειας μέχρι το 2010,

δ) πρόβλεψη κινήτρων για ενίσχυση του συστήματος συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας και εφαρμογή μέτρων διπλασιασμού του συνολικού μεριδίου του συστήματος συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας στο σύνολο της Κοινότητας, στο 18 % της συνολικής μείκτης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας,

ε) παρεμπόδιση και μείωση των εκπομπών μεθανίου από την παραγωγή και τη διανομή ενέργειας,

στ) προαγωγή της αποτελεσματικής χρήσης της ενέργειας.

iii) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στον τομέα των μεταφορών:

α) προσδιορισμός και ανάληψη ειδικών δράσεων για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα αεροπλάνα, εφόσον δεν συμφωνηθεί μια τέτοια δράση στα πλαίσια του Οργανισμού Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) μέχρι το 2002,

β) προσδιορισμός και ανάληψη ειδικών δράσεων για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα εμπορικά πλοία εφόσον δεν συμφωνηθεί μια τέτοια δράση στα πλαίσια του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού μέχρι το 2003,

γ) ενθάρρυνση της στροφής προς αποτελεσματικότερα και «καθαρότερα» μέσα μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης οργάνωσης και υλικοτεχνικής στήριξης,

δ) στο πλαίσιο του στόχου της ΕΕ για τη μείωση κατά 8 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, πρόσκληση προς την Επιτροπή να υποβάλει μέχρι τα τέλη του 2002 μια ανακοίνωση σχετικά με τους ποσοτικούς περιβαλλοντικούς στόχους για ένα βιώσιμο σύστημα μεταφοράς,

ε) προσδιορισμός και ανάληψη περαιτέρω συγκεκριμένης δράσης, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης νομοθεσίας για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από οχήματα με κινητήρα, συμπεριλαμβανομένου του N₂O,

στ) προαγωγή της ανάπτυξης και της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων και οχημάτων χαμηλής κατανάλωσης με στόχο την ουσιαστική και συνεχή αύξηση του μεριδίου τους,

ζ) προώθηση μέτρων που θα αντικατοπτρίζουν το πλήρες περιβαλλοντικό κόστος στις τιμές των μεταφορών,

η) αποσύνδεση της οικονομικής μεγέθυνσης από τη ζήτηση μεταφορών με σκοπό τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

iv) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στη βιομηχανική παραγωγή:

α) προαγωγή οικολογικά αποτελεσματικών πρακτικών και τεχνικών στη βιομηχανία,

β) ανάπτυξη μέσω υποβοήθησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την προσαρμογή, την καινοτομία και τη βελτίωση των επιδόσεών τους,

γ) ενθάρρυνση της ανάπτυξης περιβαλλοντικώς υγιέστερων και τεχνικώς εφικτών εναλλακτικών δυνατοτήτων συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης κοινοτικών μέτρων, με στόχο τη μείωση των εκπομπών, τη σταδιακή παύση παραγωγής, όπου είναι σκόπιμο και εφικτό, και τη μείωση της χρήσης των βιομηχανικών φθοριούχων αερίων HFC (υδροφθορανθράκων), PFC (υπερφθορανθράκων) και SF₆ (εξαφθοριούχου θείου).

v) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε άλλους τομείς:

α) προώθηση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας, ιδίως όσον αφορά τη θέρμανση, την ψύξη και το θερμό νερό χρήσης, στο σχεδιασμό των κτιρίων,

β) συνυπολογισμός της ανάγκης μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, παράλληλα με άλλα περιβαλλοντικά μελήματα, στις μελλοντικές επανεξετάσεις της κοινής γεωργικής πολιτικής και στην κοινοτική στρατηγική διαχείρισης των αποβλήτων.

vi) Χρήση άλλων κατάλληλων μέσων, όπως:

α) προώθηση της χρήσης φορολογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένου ενός έγκαιρου και κατάλληλου κοινοτικού πλαισίου ενεργειακής φορολογίας, για την ενθάρρυνση της αποτελεσματικότερης χρήσης της ενέργειας, καθαρότερη ενέργεια και μεταφορές και την ενθάρρυνση της τεχνολογικής καινοτομίας,

β) ενθάρρυνση περιβαλλοντικών συμφωνιών με τη βιομηχανία για μειώσεις στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου,

γ) χαρακτηρισμός των κλιματικών αλλαγών ως μείζονος θέματος τόσο της κοινοτικής πολιτικής για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη όσο και των εθνικών προγραμμάτων ερευνών.

3. Πέραν του μετριασμού των κλιματικών αλλαγών, η Κοινότητα θα πρέπει να προετοιμασθεί για μέτρα με στόχο την προσαρμογή στις συνέπειές τους, μέσω:

- επανεξέτασης των κοινοτικών πολιτικών, ιδιαίτερα εκείνων που άπτονται των κλιματικών αλλαγών, έτσι ώστε η προσαρμογή να ληφθεί καταλλήλως υπόψη στις αποφάσεις για επενδύσεις,
- ενθάρρυνσης της κατάρτισης περιφερειακών μοντέλων και αξιολογήσεων τόσο για την προετοιμασία περιφερειακών μέτρων προσαρμογής, όπως η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η πρόληψη της απερίμωσης και των πλημμυρών, όσο και για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης πολιτών και επιχειρήσεων.

4. Πρέπει να διασφαλισθεί ότι οι προκλήσεις που θέτει το κλίμα λαμβάνονται υπόψη στη διεύρυνση της Κοινότητας. Αυτό θα απαιτήσει, μεταξύ άλλων, την ανάληψη των ακόλουθων δράσεων από κοινού με τις υποψήφιες χώρες:

- υποστήριξη της δημιουργίας υποδομής, για την εφαρμογή εσωτερικών μέτρων για τη χρήση των μηχανισμών του Κυότο και καλύτερη παρακολούθηση των εκπομπών και υποβολή σχετικών εκθέσεων,
- υποστήριξη ενός πιο βιώσιμου τομέα ενεργείας και μεταφορών,
- εξασφάλιση περαιτέρω ενίσχυσης της συνεργασίας με τις υποψήφιες χώρες στα θέματα των κλιματικών αλλαγών.

5. Η καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών θα συνιστά αναπόσπαστο μέρος των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων και θα αποτελέσει μία από τις προτεραιότητες της πολιτικής της για την αειφόρο ανάπτυξη. Το θέμα απαιτεί κοινές και συντονισμένες προσπάθειες από την πλευρά της Κοινότητας και των κρατών μελών της, με στόχο:

- τη δημιουργία υποδομής για την παροχή βοήθειας σε αναπτυσσόμενες χώρες και τις χώρες με οικονομία υπό μετάβαση, παρα-

δείγματος χάριν με την ενθάρρυνση σχεδίων σε συνάρτηση με το μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης (CDM) του πρωτοκόλλου του Κυότο και της από κοινού εφαρμογής,

- την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών στον τομέα της μεταφοράς τεχνολογίας,
- την παροχή βοήθειας για την προσαρμογή των εν λόγω χωρών στις κλιματικές αλλαγές.

Άρθρο 6

Στόχοι και τομείς προτεραιότητας δράσης για τη φύση και τη βιοποικιλότητα

1. Οι σκοποί του άρθρου 2 θα πρέπει να επιδιωχθούν με τους ακόλουθους γενικούς στόχους:

- ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας, μέχρι το 2010, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης και του μετριασμού των επιπτώσεων των χωροκατακτητικών ξένων ειδών και γονοτύπων,
- προστασία και κατάλληλη αποκατάσταση της φύσης και της βιοποικιλότητας από τις βλαβερές εκπομπές ρύπων,
- διατήρηση, κατάλληλη αποκατάσταση και βιώσιμη χρησιμοποίηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, των ακτών και των υγροτόπων,
- διατήρηση και κατάλληλη αποκατάσταση των περιοχών σημαντικής αισθητικής αξίας του τοπίου, συμπεριλαμβανομένων των καλλιεργημένων και των ευαίσθητων περιοχών,
- διατήρηση των ειδών και οικοτόπων, με κύριο μέλημα την πρόληψη του κατακερματισμού των οικοτόπων,
- προώθηση βιώσιμης χρήσης του εδάφους, με ιδιαίτερη προσοχή στην πρόληψη της διάβρωσης, της υποβάθμισης, της μόλυνσης και της απερίμωσης.

2. Οι στόχοι αυτοί θα επιδιωχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων προτεραιότητας, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επικουρικότητας και με βάση τις υφιστάμενες παγκόσμιες και περιφερειακές συμβάσεις και στρατηγικές και την πλήρη εφαρμογή των οικείων κοινοτικών πράξεων. Όπου ενδείκνυται, θα πρέπει να ακολουθείται η οικοσυστημική προσέγγιση, όπως έχει υιοθετηθεί στη Σύμβαση για τη βιοποικιλότητα (1).

α) Όσον αφορά τη βιοποικιλότητα:

- εξασφάλιση της εφαρμογής και προαγωγή της παρακολούθησης και αξιολόγησης της κοινοτικής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα και των σχετικών σχεδίων δράσης, μεταξύ άλλων μέσω προγράμματος συλλογής δεδομένων και πληροφοριών, ανάπτυξης των κατάλληλων δεικτών, και προώθησης της χρήσης των καλύτερων διαθέσιμων τεχνικών και των καλύτερων περιβαλλοντικών πρακτικών,
- έρευνα στον τομέα της βιοποικιλότητας, των γενετικών πόρων, των οικοσυστημάτων και των αλληλεπιδράσεων με τις ανθρώπινες δραστηριότητες,

(1) ΕΕ L 309 της 13.12.1993, σ. 1.

- μέτρα για την τόνωση της βιώσιμης χρησιμοποίησης, της βιώσιμης παραγωγής και των βιώσιμων επενδύσεων σε σχέση με τη βιοποικιλότητα,
 - ενθάρρυνση μιας συνεπούς αξιολόγησης, της περαιτέρω έρευνας και της συνεργασίας όσον αφορά τα απειλούμενα είδη,
 - προώθηση, σε παγκόσμιο επίπεδο, του σωστού και δίκαιου επιμερισμού των ωφελημάτων που απορρέουν από τη χρησιμοποίηση γενετικών πόρων, για την υλοποίηση του άρθρου 15 της Σύμβασης για τη βιοποικιλότητα του σχετικού με την πρόσβαση στις γενετικούς πόρους καταγωγής τρίτων χωρών,
 - ανάπτυξη μέτρων πρόληψης και ελέγχου των χωροκατακτητικών ξένων ειδών, όπου συμπεριλαμβάνονται και οι χωροκατακτητικοί ξένοι γονότυποι,
 - εγκαθίδρυση του δικτύου Natura 2000 και υλοποίηση των αναγκαίων τεχνικών και χρηματοδοτικών μέσων και μέτρων που απαιτούνται για την πλήρη υλοποίησή του και για την προστασία, εκτός των περιοχών του Natura 2000, των προστατευομένων δυνάμει των οδηγιών περί οικοτόπων και πτηνών ειδών,
 - προώθηση της επέκτασης του δικτύου Natura 2000 στις υποψήφιες χώρες·
- β) Για ατυχήματα και καταστροφές:
- προαγωγή του κοινοτικού συντονισμού στις δράσεις των κρατών μελών σε σχέση με ατυχήματα και φυσικές καταστροφές, με τη δημιουργία, π.χ., δικτύου ανταλλαγών σχετικά με τις πρακτικές και τα μέσα πρόληψης,
 - ανάπτυξη περαιτέρω μέτρων πρόληψης μεγάλων κινδύνων ατυχήματος, με ιδιαίτερη προσοχή στους προερχομένους από αγωγούς, εξορυκτικές δραστηριότητες, θαλάσσιες μεταφορές επικίνδυνων ουσιών, και ανάπτυξη μέτρων για τα εξορυκτικά απόβλητα·
- γ) μια θεματική στρατηγική προστασίας του εδάφους με αντικείμενο την πρόληψη, μεταξύ άλλων, της ρύπανσης, της διάβρωσης, της απερίμωσης, της εδαφολογικής υποβάθμισης, της κατάληψης εδάφους και των υδρογεωλογικών κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη την περιφερειακή ποικιλομορφία και τις ιδιαιτερότητες των ορεινών και των άνυδρων περιοχών·
- δ) προώθηση της αειφόρου διαχείρισης των εξορυκτικών βιομηχανιών με στόχο τη μείωση των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον·
- ε) ενσωμάτωση των αισθητικών αξιών της διατήρησης και της αποκατάστασης του τοπίου σε άλλες πολιτικές, όπως ο τουρισμός, λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά διεθνή μέσα·
- στ) ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας στις γεωργικές πολιτικές και ενθάρρυνση της αειφόρου ανάπτυξης της υπαίθρου και της πολυλειτουργικής και αειφόρου γεωργίας, μέσω:
- ενθάρρυνσης της πλήρους χρήσης των υφισταμένων δυνατοτήτων της κοινής γεωργικής πολιτικής και άλλων μέτρων πολιτικής,
 - ενθάρρυνσης περιβαλλοντολογικώς πιο υπεύθυνων μορφών γεωργίας, στις μελλοντικές επανεξετάσεις της κοινής γεωργικής πολιτικής, όπως, ανάλογα με την περίπτωση, μέθοδοι εκτατικής παραγωγής, πρακτικές ολοκληρωμένης γεωργίας, βιολογική γεωργία και γεωργοβιοποικιλότητα, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για ισόρροπη προσέγγιση του πολυλειτουργικού ρόλου των αγροτικών κοινοτήτων·
- ζ) προώθηση της βιώσιμης χρήσης των θαλασσών και της διατήρησης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων βυθών, των εκβολών ποταμών και των ακτών, με ιδιαίτερη προσοχή στους τόπους μεγάλης αξίας από πλευράς βιοποικιλότητας, μέσω:
- της προώθησης μεγαλύτερης ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών πτυχών στην κοινή πολιτική αλιείας, με την ευκαιρία της αναθεώρησής της το 2002,
 - θεματικής στρατηγικής για την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τους όρους και τις υποχρεώσεις εφαρμογής των συμβάσεων για τη θάλασσα, και την ανάγκη μείωσης των εκπομπών και των επιπτώσεων των θαλάσσιων μεταφορών και άλλων θαλάσσιων και χερσαίων δραστηριοτήτων,
 - της προώθησης της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών,
 - της περαιτέρω προώθησης της προστασίας των θαλάσσιων περιοχών, ιδίως με το δίκτυο Natura 2000 καθώς και με άλλα χρησιμοποιήσιμα κοινοτικά μέσα·
- η) υλοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη δασικών στρατηγικών και μέτρων, σύμφωνα με τη δασική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της επικουρικότητας και τη βιοποικιλότητα, και να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:
- βελτίωση των υπάρχοντων κοινοτικών μέτρων δασοπροστασίας, και αειφόρος διαχείριση των δασών, μεταξύ άλλων μέσω εθνικών δασοκομικών προγραμμάτων, σε συνάρτηση με τα σχέδια αγροτικής ανάπτυξης, με μεγαλύτερη έμφαση στην παρακολούθηση των πολλαπλών λειτουργιών των δασών, σύμφωνα με τις συστάσεις της υπουργικής διάσκεψης για την προστασία των δασών της Ευρώπης και του φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα δάση και της Σύμβασης για τη βιοποικιλότητα και άλλων φόρουμ,
 - ενθάρρυνση του αποτελεσματικού συντονισμού όλων των τομέων πολιτικής που άπτονται της δασοκομίας, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα, καθώς και του συντονισμού όλων των ενδιαφερομένων κύκλων σε θέματα δασών,
 - ενθάρρυνση της αύξησης του μεριδίου αγοράς της ξυλείας που έχει παραχθεί κατά βιώσιμο τρόπο, μεταξύ άλλων με την ενθάρρυνση πιστοποίησης της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, και την ενθάρρυνση της επισήμανσης των σχετικών προϊόντων,
 - συνέχιση της ενεργού συμμετοχής της Κοινότητας και των κρατών μελών στην εφαρμογή των παγκόσμιων και περιφερειακών αποφάσεων και σε συζητήσεις και διαπραγματεύσεις για θέματα σχετικά με τα δάση,

- εξέταση των δυνατοτήτων λήψης ενεργών μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση του εμπορίου παρανόμως υλοποιημένης ξυλείας,
- ενθάρρυνση του συνυπολογισμού των επιπτώσεων της δασοκομίας στις κλιματικές μεταβολές·

θ) Όσον αφορά τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ):

- εκπόνηση των διατάξεων και μεθόδων αξιολόγησης κινδύνου, προσδιορισμού, επισημάνσης και ανιχνευσιμότητας των ΓΤΟ προς αποτελεσματική παρακολούθηση και έλεγχο των επιπτώσεων στο περιβάλλον και στην υγεία,
- επιδίωξη ταχείας επικύρωσης και εφαρμογής του πρωτοκόλλου της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια και υποστήριξη της συγκρότησης ρυθμιστικών πλαισίων στις τρίτες χώρες, όπου χρειάζεται, με τεχνική και χρηματική βοήθεια.

Άρθρο 7

Γενικοί στόχοι και τομείς προτεραιότητας για δράση για το περιβάλλον και την υγεία και την ποιότητα ζωής

1. Οι σκοποί που εκτίθενται στο άρθρο 2 θα πρέπει να επιδιωχθούν με τους ακόλουθους γενικούς στόχους, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών προτύπων, κατευθυντήριων γραμμών και προγραμμάτων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας:

- καλύτερη κατανόηση των απειλών για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, προκειμένου να ληφθούν μέτρα πρόληψης και περιστολής τους,
- συμβολή σε μια καλύτερη ποιότητα ζωής μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης με επίκεντρο τις αστικές περιοχές,
- προσπάθεια επίτευξης μέσα σε μια γενιά (2020) κατάστασης όπου η παραγωγή και χρήση χημικών ουσιών θα γίνεται μόνο με τρόπους χωρίς ουσιαστικές αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και το περιβάλλον, αναγνωρίζοντας ότι πρέπει να ξεπεραστεί η σημερινή έλλειψη γνώσεων σχετικά με τις ιδιότητες, τη χρήση, τη διασπορά των χημικών ουσιών και την έκθεση σ' αυτές,
- υποκατάσταση των χημικών ουσιών που είναι επικίνδυνες από ασφαλέστερες χημικές ουσίες ή ασφαλέστερες εναλλακτικές τεχνολογίες μη συνεπαγόμενες τη χρήση χημικών ουσιών, με στόχο τη μείωση των κινδύνων για τον άνθρωπο και το περιβάλλον,
- μείωση των επιπτώσεων των φυτοφαρμάκων στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον και, γενικότερα, επίτευξη πλέον βιώσιμης χρήσης φυτοφαρμάκων καθώς και σημαντικής γενικής μείωσης των κινδύνων και της χρήσης φυτοφαρμάκων εξασφαλίζοντας την απαραίτητη φυτοπροστασία. Όσα χρησιμοποιούμενα φυτοφάρμακα είναι έμμονα ή βιοσωρευτικά ή τοξικά ή έχουν άλλες ανησυχητικές ιδιότητες, θα πρέπει να υποκατασταθούν από λιγότερο επικίνδυνα φυτοφάρμακα, όπου είναι δυνατόν,
- επίτευξη ποιοτικών επιπέδων των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων που δεν θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις και κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, και διασφάλιση ότι

οι ρυθμοί άντλησης υδάτινων πόρων είναι μακροπροθέσμως βιώσιμοι,

- επίτευξη επιπέδων ποιότητας του αέρα που δεν θα έχουν ουσιαστικές αρνητικές επιπτώσεις και κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον,
- ουσιαστική μείωση του αριθμού των ατόμων που επηρεάζονται συστηματικώς από μακροπρόθεσμα μέσα επίπεδα θορύβου, ιδίως θορύβου κυκλοφορίας, τα οποία, σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες, έχουν βλαβερές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, και προπαρασκευή του επόμενου βήματος των εργασιών για την οδηγία περί θορύβου.

2. Οι στόχοι αυτοί θα επιδιωχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων προτεραιότητας:

α) ενίσχυση των κοινοτικών προγραμμάτων έρευνας και επιστημονικής εμπειρογνομοσύνης και ενθάρρυνση του διεθνούς συντονισμού των εθνικών προγραμμάτων ερευνών, προς υποστήριξη της επίτευξης των στόχων για την υγεία και το περιβάλλον και, ειδικότερα:

- προσδιορισμός και συστάσεις για τους τομείς έρευνας και δράσης προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των δυνητικών επιπτώσεων των πηγών ηλεκτρομαγνητικής ρύπανσης στην υγεία, και με ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη και επικύρωση εναλλακτικών μεθόδων, αντί των δοκιμών επί ζώων, ιδίως στον τομέα της ασφάλειας των χημικών προϊόντων,
- καθορισμός και ανάπτυξη δεικτών υγείας και περιβάλλοντος,
- επανεξέταση, εκπόνηση και επικαιροποίηση των υφιστάμενων προτύπων υγείας και οριακών τιμών, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των επιδράσεων σε δυνητικώς ευάλωτες ομάδες, παραδείγματος χάριν στα παιδιά ή στους ηλικιωμένους, και των συνεργιών και της αλληλεπίδρασης των διαφόρων ρύπων,
- ανασκόπηση των τάσεων και δημιουργία μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης για νέα ή αναδυόμενα προβλήματα·

β) για τις χημικές ουσίες:

- επιφόρτιση των κατασκευαστών, εισαγωγέων και περαιτέρω χρηστών με την ευθύνη της παραγωγής γνώσεων σχετικά με όλες τις χημικές ουσίες (καθήκον μέριμνας) και της εκτίμησης των κινδύνων της χρήσης τους, μεταξύ άλλων μέσα σε προϊόντα, καθώς και της ανάκτησης και της διάθεσής τους,
- ανάπτυξη λογικώς συνεπούς συστήματος, βασισμένου σε κλιμακωτή προσέγγιση, που να εξαιρεί τις χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται σε πολύ μικρές ποσότητες, για τη δοκιμή των νέων και των ήδη υφιστάμενων ουσιών και την εκτίμηση και διαχείριση των κινδύνων των ουσιών αυτών, με διαδικασίες δοκιμής που ελαχιστοποιούν την ανάγκη δοκιμών επί ζώων και αναπτύσσουν εναλλακτικές μεθόδους δοκιμής,

- μέριμνα ώστε οι χημικές ουσίες που εμπνέουν ανησυχίες να υπόκεινται σε ταχύτερες διαδικασίες διαχείρισης του κινδύνου και οι ιδιαίτερα ανησυχητικές χημικές ουσίες, όπου περιλαμβάνονται οι καρκινογόνες, μεταλλαξιογόνες ή τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες (POPs) και εκείνες που έχουν χαρακτηριστικά έμμοων οργανικών ρύπων, να χρησιμοποιούνται μόνο σε αιτιολογημένες και συγκεκριμένες περιπτώσεις και μόνον κατόπιν αδείας,
- μεριμνά ώστε τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του κινδύνου των χημικών ουσιών να λαμβάνονται πλήρως υπόψη σε όλους τους τομείς της κοινοτικής νομοθεσίας όπου προβλέπονται ρυθμίσεις περί χημικών ουσιών, και αποφυγή επαναλήψεων,
- παροχή κριτηρίων για την υπαγωγή στην κατηγορία των ιδιαίτερα ανησυχητικών χημικών ουσιών, εκείνων που είναι δυσασπώδμητες και βιοσυσσωρεύσιμες και τοξικές, και εκείνων που είναι άκρως δυσασπώδμητες και άκρως βιοσυσσωρευτικές, και ενδεχόμενη προσθήκη των γνωστών ενδοκρινικών διαταρακτών, όταν θεσπιστούν συμφωνημένες μέθοδοι και κριτήρια δοκιμών,
- εξασφάλιση της ταχείας ανάπτυξης των κυριότερων αναγκαίων μέτρων εν όψει των τεθέντων στόχων, ώστε να μπορούν να τεθούν σε ισχύ πριν από την ενδιάμεση εξέταση,
- εξασφάλιση της πρόσβασης του κοινού στις μη εμπιστευτικές πληροφορίες του κοινοτικού μητρώου χημικών προϊόντων (μητρώο REACH).

γ) για τα φυτοφάρμακα:

- πλήρης εφαρμογή και ανασκόπηση της αποτελεσματικότητας του εφαρμοστέου νομικού πλαισίου ⁽¹⁾, προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας κατά την τροποποίηση του. Η ανασκόπηση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει, όπου ενδείκνυται, συγκριτική εκτίμηση και ανάπτυξη διαδικασιών χορήγησης κοινοτικής άδειας για τη διάθεση στην αγορά,
- μια θεματική στρατηγική για τη βιώσιμη χρήση φυτοφαρμάκων που να αποβλέπει:
 - i) στη μείωση των παντοειδών κινδύνων που συνεπάγεται η χρήση φυτοφαρμάκων για την υγεία και το περιβάλλον,
 - ii) σε βελτιωμένους ελέγχους της χρήσης και διανομής φυτοφαρμάκων,
 - iii) στη μείωση των επιπέδων βλαβερών δραστικών ουσιών, μεταξύ άλλων με την αντικατάσταση των πιο επικίνδυνων από ασφαλέστερες εναλλακτικές λύσεις, ενδεχομένως μη χημικές,

⁽¹⁾ Οδηγία 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 1991 σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων (ΕΕ L 230 της 19.8.1991, σ. 1): οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/49/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 176 της 29.6.2001, σ. 61).

iv) στην ενθάρρυνση της χρησιμοποίησης καλλιεργειών με περιορισμένες εισροές ή χωρίς φυτοφάρμακα, μεταξύ άλλων με καλύτερη ενημέρωση των χρηστών, με την προαγωγή της χρήσης κωδίκων ορθής πρακτικής, και με την εξέταση της ενδεχόμενης χρήσης χρηματοοικονομικών μέσων,

v) σε ένα διαφανές σύστημα αναφοράς και παρακολούθησης της προόδου προς την εκπλήρωση των στόχων της στρατηγικής, όπου συμπεριλαμβάνεται και η ανάπτυξη κατάλληλων δεικτών.

δ) για τις χημικές ουσίες και τα φυτοφάρμακα:

- επιδίωξη ταχείας επικύρωσης της Σύμβασης του Ρότερνταμ για τη διαδικασία συμφωνίας με πρότερη πληροφόρηση για ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και φυτοφάρμακα στο διεθνές εμπόριο, καθώς και της Σύμβασης της Στοκχόλμης για τους έμμοους οργανικούς ρύπους,
- τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2455/92 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1992, για τις εξαγωγές και εισαγωγές ορισμένων επικίνδυνων χημικών ουσιών ⁽²⁾, με στόχο την εναρμόνισή του με τη Σύμβαση του Ρότερνταμ, τη βελτίωση των διαδικαστικών του μηχανισμών και της πληροφόρησης στις αναπτυσσόμενες χώρες,
- υποστήριξη της βελτιωμένης διαχείρισης των χημικών προϊόντων και φυτοφαρμάκων στις αναπτυσσόμενες και υποψήφιες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της εξάλειψης των αποθεμάτων πεπαλαιωμένων φυτοφαρμάκων, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη σχετικών σχεδίων,
- συμβολή στις διεθνείς προσπάθειες για την κατάστρωση στρατηγικής διεθνούς διαχείρισης χημικών προϊόντων.

ε) για τη βιώσιμη χρήση και την υψηλή ποιότητα των υδάτων:

- εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, πρόληψη της ρύπανσης και προαγωγή της βιώσιμης χρήσης του νερού,
- προσπάθειες για την εξασφάλιση της πλήρους εφαρμογής της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα ⁽³⁾, με στόχο μια καλή οικολογική, χημική και ποιοτική κατάσταση των υδάτων καθώς και μια συνετή και βιώσιμη διαχείριση των υδάτων,
- ανάπτυξη μέτρων με στόχο τον τερματισμό των απορρίψεων, εκπομπών και απωλειών επικίνδυνων χημικών ουσιών προτεραιότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα,
- εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των υδάτων κολύμβησης, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης της σχετικής οδηγίας ⁽⁴⁾,

⁽²⁾ ΕΕ L 251 της 29.8.1992, σ. 13· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2247/98 της Επιτροπής (ΕΕ 282 της 20.10.1998, σ. 12).

⁽³⁾ Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).

⁽⁴⁾ Οδηγία 76/160/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 1975, σχετικά με την ποιότητα των υδάτων κολύμβησης (ΕΕ L 31 της 5.2.1976, σ. 1): οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης του 1994.

- διασφάλιση της ενσωμάτωσης των αρχών και προσεγγίσεων της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα και άλλων οδηγιών για την προστασία των υδάτων στις άλλες κοινοτικές πολιτικές·
- στ) για την ποιότητα του αέρα, η ανάπτυξη και η εφαρμογή των μέτρων του άρθρου 5 στον τομέα των μεταφορών, της βιομηχανίας και της ενέργειας θα πρέπει να είναι συμβατές με τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και να συμβάλουν σ' αυτήν. Στα περαιτέρω εξεταζόμενα μέτρα περιλαμβάνονται:
- βελτίωση της παρακολούθησης και της εκτίμησης της ποιότητας του αέρα, περιλαμβανομένης της εναπόθεσης ρύπων, και της ενημέρωσης του κοινού και της ανάπτυξης και της χρήσης δεικτών,
 - θεματική στρατηγική για την ενίσχυση συνεπούς και ολοκληρωμένης πολιτικής για τη ρύπανση του αέρα για την κάλυψη προτεραιοτήτων περαιτέρω δράσης, την ανασκόπηση και τυχόν ενημέρωση των προτύπων για την ποιότητα του αέρα και των εθνικών ανώτατων ορίων εκπομπών, ενόψει της επίτευξης του μακροπρόθεσμου γενικού στόχου της μη υπέρβασης των κρίσιμων φορτίων και επιπέδων, και την ανάπτυξη καλύτερων συστημάτων συλλογής πληροφοριών, κατάρτισης μοντέλων και προβλέψεων,
 - θέσπιση κατάλληλων μέτρων σχετικά με τις συγκεντρώσεις όζοντος και σωματιδίων σε επίπεδο εδάφους,
 - εξέταση της ποιότητας του αέρα εσωτερικών χώρων και των επιπτώσεων στην υγεία, με συστάσεις για τυχόν περαιτέρω μέτρα,
 - ανάληψη ηγετικού ρόλου στις διαπραγματεύσεις και την εφαρμογή του πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ σχετικά με τις ουσίες που καταστρέφουν το όζον,
 - ανάληψη ηγετικού ρόλου στις διαπραγματεύσεις και την ενίσχυση των δεσμών και των αλληλεπιδράσεων με διεθνείς διεργασίες που συντελούν στην καθαρότητα του αέρα στην Ευρώπη,
 - περαιτέρω ανάπτυξη ειδικών κοινοτικών μέσων για τη μείωση των εκπομπών από σχετικές κατηγορίες πηγών·
- ζ) για το θόρυβο:
- συμπλήρωση και περαιτέρω βελτίωση μέτρων, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων διαδικασιών έγκρισης τύπου για τις εκπομπές θορύβου από υπηρεσίες και προϊόντα, ιδίως από οχήματα με κινητήρα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων μείωσης του θορύβου τριβής ελαστικού και οδοστρώματος που να μη θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια της οδικής κυκλοφορίας, από σιδηροδρομικά οχήματα, αεροσκάφη και ακίνητα μηχανήματα,
 - ανάπτυξη και εφαρμογή μέσων για το μετριασμό του θορύβου της κυκλοφορίας, όπου ενδείκνυται, μέσω μείωσης π.χ. της ζήτησης στον τομέα των μεταφορών, μετάβασης σε λιγότερο θορυβώδη μέσα μεταφορών, της προαγωγής τεχνικών μέτρων και βιώσιμου προγραμματισμού στον τομέα των μεταφορών·
- η) για το αστικό περιβάλλον:
- θεματική στρατηγική ολοκληρωμένης οριζόντιας προσέγγισης σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και βελτίωσης της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος, η οποία θα λαμβάνει υπόψη την επιτελεσθείσα πρόοδο στην εφαρμογή του υφιστάμενου πλαισίου συνεργασίας⁽¹⁾, θα το επανεξετάζει, όπου χρειάζεται, και θα καλύπτει:
 - την προαγωγή της τοπικής «Ατζέντας 21»,
 - τη μείωση της σύνδεσης μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και ζήτησης επιβατικών μεταφορών,
 - την ανάγκη αύξησης του μεριδίου των δημόσιων συγκοινωνιών, των σιδηροδρόμων, των εσωτερικών πλωτών οδών, των μετακινήσεων με τα πόδια ή με ποδήλατο,
 - την ανάγκη να αντιμετωπισθεί ο αυξανόμενος όγκος της κυκλοφορίας και να αποσυνδεθεί σε μεγάλο βαθμό η αύξηση των μεταφορών από την αύξηση του ΑΕγχΠ,
 - την ανάγκη προαγωγής της χρήσης οχημάτων χαμηλών εκπομπών στις δημόσιες συγκοινωνίες,
 - τον συνυπολογισμό των αστικών περιβαλλοντικών δεικτών.

Άρθρο 8

Γενικοί στόχοι και τομείς προτεραιότητας δράσης για τη βιώσιμη χρήση και τη διαχείριση των φυσικών πόρων και των αποβλήτων

1. Οι σκοποί του άρθρου 2 θα πρέπει να επιδιωχθούν με τους ακόλουθους στόχους:

- μέριμνα ώστε η κατανάλωση πόρων και οι συνακόλουθες επιπτώσεις να μην υπερβαίνουν τη φέρουσα ικανότητα του περιβάλλοντος και αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων. Εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ο ενδεικτικός επί μέρους στόχος να επιτευχθεί στη Κοινότητα ποσοστό 22 % παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες μορφές ενέργειας μέχρι το 2010 προκειμένου να αυξηθεί σημαντικά η αποδοτικότητα πόρων και ενέργειας,
- επίτευξη σημαντικής συνολικής μείωσης του όγκου των παραγόμενων αποβλήτων χάρη σε βελτιωμένες πρωτοβουλίες πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, αποδοτικότερη χρήση των πόρων και μετάβαση σε περισσότερο βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής,
- σημαντική μείωση της ποσότητας των απορριπτόμενων αποβλήτων, καθώς και του όγκου των παραγομένων επικινδυνών αποβλήτων, με αποφυγή της αύξησης των εκπομπών στον αέρα, τα ύδατα και το έδαφος,

⁽¹⁾ Απόφαση αριθ. 1411/2001/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο συνεργασίας για την προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης σε αστικό περιβάλλον (ΕΕ L 191 της 13.7.2001, σ. 1).

— ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης ενώ, όσον αφορά τα απόβλητα που εξακολουθούν να παράγονται, το επίπεδο επικινδυνότητας θα πρέπει να μειωθεί και θα πρέπει να ενέχουν τους μικρότερους δυνατούς κινδύνους· θα πρέπει να προτιμηθεί η ανάκτηση και κυρίως η ανακύκλωση· η ποσότητα των απορριπτομένων αποβλήτων θα πρέπει να ελαχιστοποιείται και τα απόβλητα αυτά θα πρέπει να διατίθενται ασφαλώς· η επεξεργασία των αποβλήτων που πρόκειται να απορριφθούν θα πρέπει να πραγματοποιείται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον τόπο παραγωγής τους, αν αυτό δεν οδηγεί σε μείωση της αποτελεσματικότητας των εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων.

2. Οι στόχοι αυτοί θα επιδιωχθούν λαμβάνοντας υπόψη την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων και τη στρατηγική της Κοινότητας για τη διαχείριση αποβλήτων ⁽¹⁾, μέσω των ακόλουθων δράσεων προτεραιότητας:

- i) ανάπτυξη θεματικής στρατηγικής για τη βιώσιμη χρήση και διαχείριση των πόρων, που θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:
 - a) εκτίμηση της ροής των υλικών και αποβλήτων στην Κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών και των εξαγωγών, παραδείγματος χάριν με τη χρήση του μέσου ανάλυσης υλικών ροής,
 - β) επανεξέταση της αποτελεσματικότητας των μέτρων πολιτικής και των συνεπειών των επιδοτήσεων σχετικά με τους φυσικούς πόρους και τα απόβλητα,
 - γ) θέσπιση γενικών και επί μέρους στόχων για την αποδοτικότητα των πόρων και τη μείωση της χρήσης τους, αποσύνδεση της οικονομικής αύξησης από τις αρνητικές επιπτώσεις για το περιβάλλον,
 - δ) προαγωγή μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και εξόρυξης που να ενθαρρύνουν την οικολογική αποδοτικότητα και τη βιώσιμη χρήση των πρώτων υλών, της ενέργειας, του νερού και άλλων πόρων,
 - ε) ανάπτυξη και εφαρμογή ευρέος φάσματος μέσων, στα οποία περιλαμβάνονται η έρευνα, η μεταφορά τεχνολογίας, μέσα βασιζόμενα στην αγορά και οικονομικά μέσα, προγράμματα βέλτιστης πρακτικής και δείκτες αποδοτικότητας των πόρων·
- ii) ανάπτυξη και εφαρμογή μέτρων σχετικά με την πρόληψη και τη διαχείριση των αποβλήτων μέσω, μεταξύ άλλων:
 - a) της εκπόνησης συνόλου επί μέρους στόχων ποσοτικής και ποιοτικής μείωσης οι οποίοι θα καλύπτουν όλα τα σχετικά απόβλητα και οι οποίοι θα πρέπει να επιτευχθούν σε κοινοτικό επίπεδο μέχρι το 2010. Η Επιτροπή καλείται να εκπονήσει πρόταση για τους επί μέρους αυτούς στόχους μέχρι το 2002,
 - β) της ενθάρρυνσης του οικολογικά ορθού και βιώσιμου σχεδιασμού των προϊόντων,
 - γ) της αύξησης της ευαισθητοποίησης του κοινού όσον αφορά τη δυναμική του συμβολή στη μείωση των αποβλήτων,
 - δ) της διαμόρφωσης επιχειρησιακών μέτρων για την ενθάρρυνση της πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων, π.χ. της ενθάρρυνσης της επαναχρησιμοποίησης και της ανάκτησης, της σταδιακής εξάλειψης ορισμένων ουσιών και υλικών μέσω μέτρων που αφορούν τα προϊόντα,

- ε) ανάπτυξης περαιτέρω δεικτών στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων·
- iii) ανάπτυξη μιας θεματικής στρατηγικής για την ανακύκλωση των αποβλήτων, περιλαμβανόμενα μεταξύ άλλων:
 - a) μέτρα που θα αποσκοπούν στη διασφάλιση του διαχωρισμού πηγών, της συλλογής και ανακύκλωσης των ροών αποβλήτων προτεραιότητας,
 - β) περαιτέρω ανάπτυξη της ευθύνης του παραγωγού,
 - γ) ανάπτυξη και μεταφορά περιβαλλοντικά ορθών τεχνολογιών ανακύκλωσης και επεξεργασίας των αποβλήτων·
- iv) ανάπτυξη ή αναθεώρηση της νομοθεσίας περί αποβλήτων, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων, της ιλύος υπονόμων ⁽²⁾, των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων, των συσκευασιών ⁽³⁾, των ηλεκτρικών στηλών ⁽⁴⁾ και των μεταφορών αποβλήτων ⁽⁵⁾, αποσαφήνιση της διάκρισης μεταξύ αποβλήτων και μη αποβλήτων και ανάπτυξη καταλλήλων κριτηρίων για την περαιτέρω ανάπτυξη των παραρτημάτων ΙΑ και ΙΒ της οδηγίας-πλαίσιο για τα απόβλητα ⁽⁶⁾.

Άρθρο 9

Γενικοί στόχοι και τομείς προτεραιότητας για δράση σε διεθνή θέματα

1. Ο σκοπός που εκτίθεται στο άρθρο 2 για τα διεθνή θέματα, και οι διεθνείς διαστάσεις των τεσσάρων περιβαλλοντικών τομέων προτεραιότητας του παρόντος προγράμματος, συνεπάγονται τους ακόλουθους στόχους:

- επιδίωξη φιλόδοξων περιβαλλοντικών πολιτικών διεθνώς, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στη φέρουσα ικανότητα του παγκόσμιου περιβάλλοντος,
- περαιτέρω προώθηση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής διεθνώς,
- επίτευξη προόδου ούτως ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι περιβαλλοντικές και οι εμπορικές πολιτικές και μέτρα θα αλληλοϋποστηρίζονται.

⁽²⁾ Οδηγία 86/278/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12 Ιουνίου 1986, για την προστασία του περιβάλλοντος και, ιδίως, των εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση ιλύος καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία (ΕΕ L 181 της 4.7.1986, σ. 6) οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 1994.

⁽³⁾ Οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (ΕΕ L 365 της 31.12.1994, σ. 10)· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την απόφαση 1999/177/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 56 της 4.3.1999, σ. 47).

⁽⁴⁾ Οδηγία 93/86/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 4ης Οκτωβρίου 1993, περί προσαρμογής στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές που περιέχουν ορισμένες επικίνδυνες ουσίες (ΕΕ L 264 της 23.10.1993, σ. 51).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 259/93 του Συμβουλίου της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την εισοδο και την έξοδό τους (ΕΕ L 30 της 6.2.1993, σ. 1)· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την απόφαση 1999/816/ΕΟΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 316 της 10.12.1999, σ. 45).

⁽⁶⁾ Οδηγία 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ L 194 της 25.7.1975, σ. 39)· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την απόφαση 96/350/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 135 της 6.6.1996, σ. 32).

⁽¹⁾ Ψήφισμα του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 1997 για την κοινωτική στρατηγική διαχείρισης αποβλήτων (ΕΕ C 76 της 11.3.1997, σ. 1).

2. Οι στόχοι αυτοί επιδιώκονται μέσω των ακόλουθων δράσεων προτεραιότητας:

- α) ενσωμάτωση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας σε όλες τις εξωτερικές πολιτικές της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων του εμπορίου και της συνεργασίας για την ανάπτυξη, για την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης μέσω, μεταξύ άλλων, της εκπόνησης κατευθυντήριων γραμμών,
- β) κατάρτιση ενός συνεκτικού συνόλου περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών επί μέρους στόχων που θα προωθηθεί προς υιοθέτηση ως μέρος «παγκόσμιου συμφώνου» στην παγκόσμια διάσκεψη κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη το 2002,
- γ) προσπάθεια ενίσχυσης της διεθνούς διαχείρισης του περιβάλλοντος με τη σταδιακή ενίσχυση της πολυμερούς συνεργασίας και του θεσμικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένων των πόρων,
- δ) επιδίωξη ταχείας επικύρωσης, ουσιαστικής συμμόρφωσης και επιβολής των διεθνών συμβάσεων και συμφωνιών στον τομέα του περιβάλλοντος, στις οποίες η Κοινότητα είναι μέρος,
- ε) προώθηση βιώσιμων περιβαλλοντικών πρακτικών στις ξένες επενδύσεις και στις εξαγωγικές πιστώσεις,
- στ) εντατικοποίηση προσπάθειών σε διεθνές επίπεδο για την επίτευξη συναίνεσης όσον αφορά μεθόδους αξιολόγησης των κινδύνων για την υγεία και το περιβάλλον, καθώς επίσης και προσεγγίσεις διαχείρισης κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της προφύλαξης,
- ζ) αλληλοϋποστήριξη μεταξύ του εμπορίου και των αναγκών περιβαλλοντικής προστασίας, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την περιβαλλοντική διάσταση στις αξιολογήσεις των επί της αειφορίας επιπτώσεων των πολυμερών εμπορικών συμφωνιών, που θα διεξαχθούν σε πρώιμο στάδιο των διαπραγματεύσεων, και ενεργώντας καταλλήλως,
- η) περαιτέρω προώθηση ενός παγκόσμιου εμπορικού συστήματος που να αναγνωρίζει πλήρως τις πολυμερείς ή περιφερειακές περιβαλλοντικές συμφωνίες και την αρχή της προφύλαξης, και να αυξάνει τις ευκαιρίες για το εμπόριο βιώσιμων και φιλοπεριβαλλοντικών προϊόντων και υπηρεσιών,
- θ) προαγωγή της διασυννοριακής περιβαλλοντικής συνεργασίας με γειτονικές χώρες και περιφέρειες,
- ι) προαγωγή μιας συνεπέστερης πολιτικής με τη σύνδεση των εργασιών που διεξάγονται στο πλαίσιο των διαφόρων συμβάσεων, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης των διασυνδέσεων μεταξύ βιοποικιλότητας και κλιματικών αλλαγών, και της ένταξης των θεμάτων βιοποικιλότητας στην υλοποίηση της Σύμβασης πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές και του πρωτοκόλλου του Κυότο.

που εκτίθενται στο άρθρο 3, επιδιώκονται μέσω των ακόλουθων δράσεων προτεραιότητας:

- α) ανάπτυξη βελτιωμένων μηχανισμών και γενικών κανόνων και αρχών ορθής διαχείρισης, στα πλαίσια των οποίων οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι συμμετέχουν σε εκτενείς και εντατικές διαβουλεύσεις σε όλα τα στάδια, ώστε να διευκολύνονται οι αποτελεσματικότερες επιλογές για ένα άριστο αποτέλεσμα στο περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη σε σχέση με τα προτεινόμενα μέτρα·
- β) μεγαλύτερη συμμετοχή των περιβαλλοντικών ΜΚΟ στο διάλογο μέσω κατάλληλης στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της κοινοτικής χρηματοδότησης·
- γ) βελτίωση της διαδικασίας διαμόρφωσης πολιτικής μέσω:
 - εκ των προτέρων αξιολόγησης των πιθανών επιπτώσεων, ιδίως των περιβαλλοντικών, των νέων πολιτικών, συμπεριλαμβανομένης της εναλλακτικής δυνατότητας μη ανάληψης δράσης, καθώς και των νομοθετικών προτάσεων και της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων,
 - εκ των υστέρων αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων τους·
- δ) μέριμνα ώστε το περιβάλλον και κυρίως οι τομείς προτεραιότητας που καθορίζονται στο πρόγραμμα να αποτελέσουν μείζονα προτεραιότητα για τα κοινοτικά ερευνητικά προγράμματα. Στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος-πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη πρέπει να επανεξετάζονται τακτικά οι περιβαλλοντικές ερευνητικές ανάγκες και προτεραιότητες. Καλύτερος συντονισμός των ερευνών σχετικά με το περιβάλλον που πραγματοποιούνται σε κράτη μέλη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την καλύτερη υλοποίηση των πορισμάτων.
- ε) τακτική πληροφόρηση από το 2003 που μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία βάσης για:
 - τη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη,
 - την παρακολούθηση και επανεξέταση των τομεακών στρατηγικών ενσωμάτωσης καθώς και της στρατηγικής αειφόρου ανάπτυξης,
 - ενημέρωση του ευρύτερου κοινού.

Η τακτική υποβολή εκθέσεων από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και άλλους σχετικούς φορείς θα υποστηρίξει την παραγωγή των πληροφοριών αυτών. Οι πληροφορίες αποτελούνται κυρίως από:

- βασικούς περιβαλλοντικούς δείκτες,
- δείκτες για την κατάσταση του περιβάλλοντος και τις διαφοαινόμενες τάσεις,
- δείκτες ενσωμάτωσης·

Άρθρο 10

Χάραξη πολιτικής για το περιβάλλον

Οι γενικοί στόχοι που εκτίθενται στο άρθρο 2 για τη χάραξη περιβαλλοντικής πολιτικής με βάση τη συμμετοχή και τις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές γνώσεις και οι στρατηγικές προσεγγίσεις

στ) ανασκόπηση και τακτική παρακολούθηση των συστημάτων πληροφόρησης και εκδόσεων με σκοπό ένα πιο συνεκτικό και αποτελεσματικό σύστημα εκδόσεων υψηλής ποιότητας, συγκρίσιμων και ουσιαστικών περιβαλλοντικών δεδομένων και πληροφοριών. Εν προκειμένω, η Επιτροπή καλείται να υποβάλει, το συντομότερο δυνατόν, την τυχόν κατάλληλη πρόταση. Η παρακολούθηση, η συλλογή στοιχείων και οι απαιτήσεις υποβολής εκδόσεων θα πρέπει να καλυφθούν αποτελεσματικά στη μελλοντική περιβαλλοντική νομοθεσία·

ζ) ενίσχυση της ανάπτυξης και της χρήσης εφαρμογών και εργαλείων παρακολούθησης της γης (π.χ. δορυφορική τεχνολογία) για στήριξη της χάραξης και εφαρμογής πολιτικής.

Άρθρο 11

Παρακολούθηση και αξιολόγηση αποτελεσμάτων

1. Στο τέταρτο έτος της εφαρμογής του προγράμματος η Επιτροπή αξιολογεί την επιτευχθείσα πρόοδο στην εφαρμογή του μαζί με τις συναφείς περιβαλλοντικές τάσεις και προοπτικές. Αυτό θα πρέπει να γίνει με βάση ένα συνεκτικό πλαίσιο δεικτών. Η Επιτροπή

υποβάλλει την ενδιάμεση αυτή έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο μαζί με οποιαδήποτε πρόταση για τροποποίηση που ενδέχεται να κρίνει σκόπιμη.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο μια τελική αξιολόγηση του προγράμματος και της κατάστασης και των προοπτικών για το περιβάλλον κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους του προγράμματος.

Άρθρο 12

Η παρούσα απόφαση δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Βρυξέλλες, 22 Ιουλίου 2002.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

P. COX

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

P. S. MØLLER